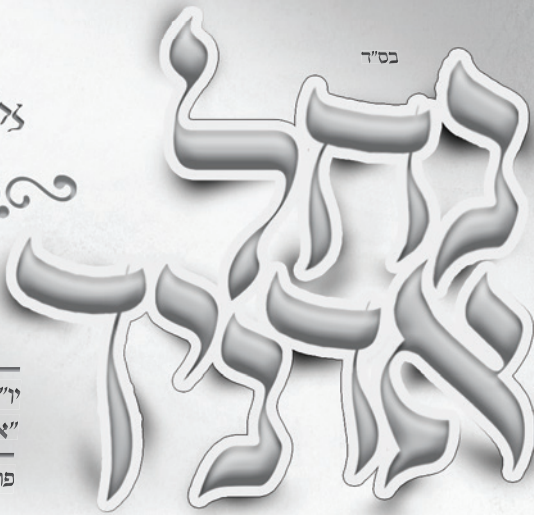

להגלות נעים תורה וחסידות
מנדר היוצא מעוד

י"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' דברים תשפ"ג + גליון רי"ב

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאצרותיו של
הגד"ח ר' זרח רונטל שליט"א

עדיין חביבותא גבן

חביבות בני ישראל
שנראה בעת החורבן ע"י הכרובים

בגמ' יומא (נ"ד ע"ג) אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו הגויים להיכל, ראו כרובין המעורין זה בזה וכו'. ומקשים על זה מפרשי הש"ס מהגמ' בב"ב (צ"ט ע"ג) שבזמן שלא היו עושין בני רצונו של מקום היו הכרובים פניהם אל הבית, ובזמן שישראל היו עושים רצונו של מקום היו הכרובים "פניהם איש אל אחיו". ולפי כל זה איך יתכן שדווקא בזמן החורבן - שהיה לנוכח המצב של אין עושין רצונו של מקום - היו הכרובים פניהם איש אל אחיו.

חביבות ישראל אף בשפל המצב

ונביא בס"ד בזה כמה תירוצים על קושיא זו: הריטב"א (שם בימותא) מתרץ שרק הכרובים שעשה מרע"ה שהיו בבית ראשון היה נס זה, וכאן מדובר בכרובים של בית שני. עוד אומר הריטב"א שם בשם הר"י מגאש שדווקא בחורבן נעשה נס זה, כדי שהגויים שנכנסו שם יראו את גודל הקשר שהיה בין הקב"ה לבני ישראל. והוסיף על זה הנתיות שלום מסלונים ע"פ הוזה"ק בפ' שמות, שכאשר יצאו בני"י לגלות אמר הקב"ה לכל הפמליא של מעלה שכיון שיצאו בני לגלות, מה יש לנו עוד לעשות בארץ ישראל, וירדו הקב"ה וכל הפמליא של מעלה יחד עמהם לגלות בבל.

הרהור תשובה ושבת קודש וכפרת החורבן - גרמו בפרי צדיק (ראשי חדשים אדר ב) מבאר, שכאשר נכנסו האויבים להיכל היה לבני"י הרהור תשובה, ואמנם לא הועיל כבר לבטל החורבן אבל די באותו הרהור תשובה שיחשבו לעושי רצונו של מקום שאז הכרובים פניהם איש אל אחיו.

והגאון רבי נתן גשטטר זצ"ל בספרו להורות נתן (ח"ב עמוד תקנ"ג) מיישב ע"פ אי"ך (פ"ה י"ג) שלכך אומר דוד המלך מזמור לאסף באו גויים נחלתך, ששפך חמתו על עצים ואבנים והיינו דאמר מזמור. ולפי"ז מבאר שבעצם זה שבאו הגויים בנחלתו ית' ונכנסו להיכל, ובאו פריצים ויחללוהו ע"י"ז נעשה כבר הבחינה של כילה חמתו ונתרצה הקב"ה לישראל ולכן נעשו הכרובין מעורין זב"ז, שעדיין חביבותיה גבן.

ביערות דבש אומר ע"פ שיטת הירושלמי בתענית (פ"ד ה"ה) שבבית ראשון הובקעה העיר בט' תמוז, וכ"א ימים אח"כ בא' אב היה החורבן. וע"פ הגמ' בתענית (כ"ט ע"ג) שמובא שאו א' באב יצא בש"ק. ולפי"ז נחא דבשבת קודש מראה הקב"ה חיבתו אפילו כשהם במצב של אינם עושים רצונו של מקום.

המשך בעמוד ב' <<<

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

נחל קדומים

אלה הדברים וזאת הכרכה

פעם הגיע לרבי מאיר מפרמישלאן יהודי שחבירו התאנה לו לקחת ממנו מסחרו. השיב לו רבי מאיר: הקב"ה יכול לשלוח לך פרנסה גם באופנים אחרים. וכשביקש היהודי ברכה, השיבו: "דברים", אם יש לאדם דין ודברים אודות מסחרו, ו"ואתחנן", צריך הוא לבקש מהשי"ת אודות הצלחה. אבל "עקב", ביתיים עד שתעשה ותפעל משהו, "ראה", יראה לא לשבת בטל, רק ישכור לו איזה תנות ומסחר; "שופטים", אח"כ ילך עמו לבית דין, "תצא", יצא מהמסחר הישן, "תבא", יכנס ויבא לעסק החדש בהצלחה, "נצבים", ויעמוד היטב במסחרו החדש, "וילך", ילך לו טוב, "האזינו", אם האזינו למה שנאמר כאן, "וזאת הברכה", זוהי ברכתי אלינו. (רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

זהירות מאבק לשון הרע

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (דברים א, א). [אלה הדברים] אל"ה ר"ת א'ב'ק ל'שון הרע, וזהו [אשר] דיבר משה אל כל ישראל, אפילו לגדולי הדור אשר יתייחסו בשם 'ישראל', להיזהר ולהשמר הרחק כמטחוי קשת שלא ילכדו ח"ו בעוון זה.

כל משפטי ה' הם רחמים וחסדים

לא תכירו פנים במשפט. רמז לנו הכתוב הוראה של חיזוק לימים אלו. "לא תכירו פנים במשפט", אל תתנו הכרה והסכמה לכן שיש בחינת חרון אף במשפטי ד'. רק תאמינו באמונה שלימה שכל משפט ד' מלאים ברחמים וחמלה, וגם כאשר ד' נהג אתנו במשפט, הרי תוכו רצוף אהבה בלי שיעור וכמו שאנו מצוים להאמין "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ד' אלקיך מיסורך" (דברים ח, ה).

ועל כן עלינו לדעת שכל תכלית הדין והמשפט הוא רק כדי שיהי' "כקטן מגדול תשמעון", לעורר אותנו מקטן ועד גדול לשמוע בקול השי"ת, וכן לעורר אותנו שלא לעשות קטנה או גדולה בלתי רצון השי"ת. וכל מה שאנו סובלים בגלות הוא רק לזכר אותנו ולהטות לבבנו אליו ית"ש. וכמאז"ל (פסחים ע"ג) אני מעמיד עליהם מלך קשה כהמן, וכמ"ש (יחזקאל ג, ט) חי אני נאום ד' אלקים אם לא ביד חזקה ובחימה שפוכה אמלוך עליכם, נמצא שתכלית כל החימה שפוכה הוא כדי שיהי' "אמלוך עליכם".

אכן, גם כאשר אנו ננעלים וחוזרים בתשובה שלימה מחמת משפטי ד', אין לנו לעשות כן מחמת יראת העונש, כי אע"פ שישנם כאלו הנמצאים בשפל המצב שרק יראה כזאת מעוררת אותם בתשובה, מכל מקום חבל מאוד על שאין מרוממים מעט את היראה הזאת, כי יראת העונש היא בעצם יראת האדם מפני עצמו, שחושש על גופו שלא יחלה ח"ו, ועל ממונו שלא יאבד ח"ו וכדו', וכמה רחוקה יראה כזו מיראת אלקים אמיתית.

וזהו שרמז הכתוב "לא תגורו מפני איש", אל תבחרו להכנע ולחזור בתשובה מפני יראת העונש הנוגעת לאיש, כי הלא בוושה תכסה פנינו כאשר נתוודע שכל פעולותינו בתורה ובעבודה ה' למען עצמינו ובשרינו. ואלא מה היא הדרך הנכונה להתעורר בתשובה שלימה כאשר רואים את

משפטי ד' ואת החימה השפוכה ח"ו, הדרך הנכונה היא שנתבונן ונזכור "כי המשפט לאלקים הוא", שלאמתו של דבר מה שהשי"ת שופט את ישראל, הלא את עצמו כביכול הוא שופט, כי בכל יום ויום בת קול מנהמת כיונה מה לו לאב שהגלה את בניו (ברכות א), ובכל צרתם לו צר (ישעי' סג, ט). וממילא אין לנו לירא יראת העונש שהוא יראת עצמנו ובשרנו, רק לירא מהדר גאון עוזו, ולקרוע לבבנו וליבוש ולהיכלם מלפניו ית"ש איך נוסיף לגרום צער גדול כזה להשי"ת.

והוראה זו היא לא רק בכללות הנהגת השי"ת עם עמו ישראל. אלא גם בכל ענין פרטי שיש לכל אחד ואחד מכאוב ונגע לבבו, עליו לנהוג כן, להתעורר מחמת הצער שגרום להשכינה הקדושה. וזהו שאמר הכתוב "והדבר אשר יקשה מכם", על כל קושי וצרה שיהי' לכם ח"ו, העצה היעוצה היא "תקריבו אלי", שתקרו ותשייכו את הצער הזה שהוא נוגע אל השי"ת, ואז מובטח לכם "ושמעתי" שתפלתכם תתקבל ותשמע במרומים, וכדאיתא בספה"ק (ע"י עבודת ישראל פ"י ויג"ט) שכאשר האדם מתפלל על צער השכינה, אז אין מונע ומקטרג שיעכב קבלת התפילה.

(כ"ק מרן רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מהנחל

נחלי אש בקצירת האומר

משגיח מן החלונות בעת השבת

שבת חזון, חזון מלשון ראי'. ונראה לרמז, שבשבת זו, שיששראל נמצאים בשפל המצב ובהסתר פנים, אנו רומזים, שגם עתה השי"ת משגיח עלינו, והוא משגיח מן החלונות ומציץ מן החרכים ברוב חמלתו ורחמנותו, ורואה בעיניו ומשתוקק לגאלנו משפל מצבינו.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

תשובה שלמה בכח שבת קודש

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצירות ודי זהב (דברים א, א). הנה מפרשה זו ועד סוף הספר הם דברי מוסר הדרכה ותוכחה מאדון הנביאים משה רבנו ע"ה. ועתיקים הדברים דדברי מוסר אלו לשעה ולדורות נאמרו, ועל כל בני ישראל לפשפש ולמצוא הדרכה ותוכחה מוסר לחייו הפרטיים.

והנה ידוע דשב"ק הוא זמן תשובה דכל המשמר שבת כהלכתו מוחלין לו. ועפ"י"ז יש לבאר סדר הפסוק: אלה הדברים, אל"ה הוא ר"ת לעשות א'ת השבת, וכן הוא ר"ת א'ות ה'יא לעולם, וכן הוא ר"ת השיבנו א'יבנו לתורתך. דע"י שב"ק יזכה האדם לשוב אל ה' באמת. והם הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל.

והוסיף ואמר להורות דרכי התשובה, "בעבר", אם עבר אדם עבירה ח"ו, העצה לבוא לתשובה שלמה הוא, "הירדן", להשפיל ולהוריד גאוותו ולהכניע את לבבו. "במדבר", וישים את עצמו כמדבר וכהפקר בביטול הישות. "בערבה מול סוף", ואזי יהיה ערב ומתוק ומקובל לפני השי"ת האין סוף ב"ה, שיפנה אליו ויקבל תשובתו ברחמים וברצון מתוך אהבה ומתיקות.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

בעבודת ישראל מיישב שקודש הקדשים הוא כנגד הנקודה הפנימית של ישראל. וכיון שכל החטאים בבני"ה הם רק בחיצוניותם - בבתי בראי, ולכן היה החורבן רק בבתי בראי, אבל בבתי גואי בפנימיותם נשארים תמיד עושים רצונו של מקום, ולכן בבתי גואי לא היה חורבן ונשארו הכרובים פניהם איש אל אחיו.

המגיד הגדול ממעזריטש אומר, וכ"ה בחת"ס ובאמרי נועם, שאמנם לא היו אז עושין רצונו של מקום. אבל כיון שאז היה זמן פרידה, ונתקבצו שם ג"כ כל נשמות ישראל לאותה פרידה, בזמן פרידה מתעורר אהבה גדולה ועצומה. וכמו שמובא במדרש על הזוג שחיו עשר שנים ולא ילדו.

גם כאן בשעת הפרידה הרגישו שאין להם דבר טוב יותר מהבורא. וממילא ע"י אותה התעוררות אהבה, וההרגש שאין לי חפץ אלא בך, מתאים שיהיו הכרובים מעורין זו בזו. ואותה הארת האהבה הנוראה שהיתה אז בעת החורבן, חוזרת בכל שנה ושנה ביום ת"ב, וע"י הבניות של הכיסופין לשכינה הק', נעשה התיקון של חטא המרגלים בבניה של חיים, ששורשה מהחטא שאמרו "בשנאת ה' אותנו" ח"ו, ונתקנת בשלהבות האהבה והכיסופין של יום ת"ב.

הכרובים חזרו לטבען הראשון ע"י החילול

בגמ' בגיטין דף (נ"ז ע"ב) אי' שטיטוס נטל סייף וחתך את הפרוכת, ונעשה סג והיה דם מבצבץ ויוצא מהפרוכת, וכסבור שהרג כביכול א"ע. ובבן יהוידע מובא שהיה בזה נס שע"י זה שטיטוס חירף וגידף כלפי מעלה, גרם שלא ימסרו בני"ה בידו לכליה ח"ו. ומנין הגיע לפרוכת דם.

המצודות דוד מבאר שאותו דם שבצבץ היה דם ההזאות שהיה מזה הכ"ג ביוה"כ, וכמו שאומר ר' אלעזר בר' יוסי ביומא (נ"ז ע"א) שזכה לראות הפרוכת ברומי והיו עליה כמה טיפי דמים של פר ושעיר של יום הכיפורים. וזה הראה לטיטוס שלא היה יכול להחריב את ביהמ"ק בכוחות עצמו, אלא בגלל שלא נתרצה הקב"ה בדם הקרבנות, לא נתכפרו עוונותיהם, לכן יכול הוא להחריב.

והנה דברי המצודות דוד וראיותיו מהגמ' ביומא צריכים ביאור, שהרי מובא ביומא שם שכאשר הכ"ג היה מזה על הפרוכת אחד למעלה ושבע למטה, היה צריך להזות מול הפרוכת אך במרחק ממנו, וא"כ איך הגיעו אותם דמים לפרוכת.

הנה מובא במהרש"א שעבודת הכ"ג בהזיית הדמים ביוה"כ היתה להכניע הס"א והיצה"ר שיש לו שבע שמות, שיהיה הוא היצה"ר למטה, והאחד - הקב"ה למעלה. וכך כשהיה עומד הכ"ג לעשות את אותה עבודה נוראה בקדושת היום ובקדושת המקום, מרוב השגת קדושתו כאשר עמד לפני הפרוכת שהבדילה בין הקודש לקודש הקדשים היה כולו רועד מאימת השכינה וממי ששיכן שמו בבית הזה, ולא היה שייך להצליח למנוע שיעגיעו טיפי דמים על הפרוכת. אולם כדי שלא תותכם הפרוכת בדם, היה נס נפלא שכל אותם דמים נבלעו בתוך הפרוכת ולא היו ניכרים בחוץ. אבל כאשר נכנסו הגויים להיכל וחיללו ההיכל (עיין חידושי מאי ע"ב), נסתלקה השראת השכינה מבית המקדש, ולכן הופסק הנס של בליעת הדמים ובצבצו לחוץ, וטיטוס חשב שהרג עצמו.

ובאריה שאג (ח"ב ע' ע"ט) מבאר שכעין זה היה ג"כ בשעה שנכנסו העכו"ם להיכל שאז הופסקה השראת השכינה בביהמ"ק, והופסקו כל הדברים שהיו מעל הטבע בביהמ"ק, והנה לכתחילה עשו את הכרובים כשפניהם איש אל אחיו, ורק בנס היו משתנים לפי המצב של בני"ה והקב"ה. אבל עכשיו שהופסקה השראת השכינה, חזר מצב הכרובים כמו בתחילת עשייתם בדרך הטבע, ולכן בשעת החורבן היו פניהם איש אל אחיו.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"ד' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים"

אפשר שיבטל, כך אין שולט כליון בשום נפש משישים רבוא שבישראל.

ולא עוד, אלא שמכיון שכל או"א מיישראל שקול בפנימיות נפשו כנגד ששים רבוא, ממילא יש כח בפנימיות של כאו"א מיישראל, לצמוח ולצאת ממנו כלל ישראל. וכמו גרעין של פרי, שיש בפנימיות כוחו שייצמח ממנו אילן שלם.

ורבי יוחנן בן זכאי ביקש (גיטין נ"ז ע"ב) בעת החורבן, "תן לי יבנה וחכמיה ושולשילתא דרבן גמליאל וכו'", לפי שבהם טמון הכח שכולל כללות קומת ישראל, וממן עתיד לצמוח מחדש כללות קומת ישראל.

וכאשר נתחברו ישראל יחדיו לשמוע דברי מוסר ותוכחה ממשה רבינו ע"ה, ונכנסו דברי תורה אלו לתוך אוזנו, נתגלה כוחו הפנימי של נשמות ישראל, והיינו קודשא ב"ה אורייתא וישראל חד היא. וכשם שהשי"ת נצח, והתורה נצחית, כך בני ישראל נצחיים המה, ולא ישלט שום כליון בשום חלק משישים רבוא נשמות ישראל.

ושבת קודש שהיא מעין עולם הבא, היא מעין עולם התיקון, ולכן אין נוהג בו שום אבילות, כי החורבן אין שולט בו. וכמו שאמר **אזמז"ר** ז"ע ע"ד הפייטן, "אוהבי ד' המחכים בבנין אריאל ביום השבת קודש שישו ושמוחו ממקבלי מתן נחניאל", שגם אותם אוהבי ה' המתאנחים כל ימיהם על צערן וכבודו של הקב"ה, ועל גלות השכינה ועל שפלותן של ישראל בימי החורבן והגלות, הנה ביום השבת הם ששים ושמונים כבשעת מתן תורה, שהיתה שכינה שריו' עם כל אחד ואחד, גם לפני הקמת המשכן.

וארז"ל "שלשה מעידין זה על זה, ישראל ושבט והקב"ה", ובשבת קודש שבו קבלו בני ישראל את התורה, מתגלה כח התורה שבנשמות ישראל, וממילא אין לנו אלא רק לשוב ולשמוח. דבזה שקיבלנו מתן נחליאל נעשינו נחלתו של הקב"ה, וממילא כל יהודי באשר הוא הוא דוגמת ששים רבוא נשמות ישראל, וששים רבוא אותיות לתורה, ולא ישלט בנו שום כליון ח"ו, כי עתה מתגלה הקשר הנצחי של קודשא ב"ה אורייתא וישראל.

ד' אלוקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לחוב, (דברים א' י"א). איתא במדרש (רבה, פרשה א' ט'), "אמר לו הקדוש ב"ה למשה, הואיל וקבלו עליהן תוכחותיך צריך אתה לברכן". וברש"י ז"ל כתב, "וכי ככוכבי השמים היו באותו היום, והלא לא היו אלא ששים רבוא, מהו "והנכם היום". הנכם משולים כיום, קיימים לעולם כחמה וכלבנה וככוכבים". (שם י"א ד"ה "יוסף עליכם") "אמר להם זו שלך, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם". עכ"ד רש"י הקדוש.

והרה"ק החוזה מלובלין זי"ע ביאר הכונה, "זו משלי", שבירך את ישראל כדוגמתו, שמשה רבינו ה' שקול כנגד ששים רבוא, ובירך שיהיה כל ישראל במדריגה זו, ורבוין יהי' באיכות, שכל אחד ואחד יהי' שקול כנגד ששים רבוא. אבל השי"ת יברך אתכם גם בפשטות, שיהיו מרובים בכמות.

ונראה לבאר בזה, דמה שכתוב במדרש ש"אמר הקב"ה למשה הואיל וקבלו תוכחותיך צריך אתה לברכן", דבזה גופא שיישראל הכניעו את עצמן ושמעו דברי התוכחה של משה רבינו, בזה עצמו נעשו ראויין לברכה. כי אע"פ ששמעו דברים חריפים ביותר, שגרמו בכ"י לדורות, וכל החורבן נסתבב ממעשה דור המדבה, מכל מקום ע"י הכנעה וקבלה, נעשו ראויים לברכה. ולא רק ברכה פשוטה בבריאות ופרנסה וכדו', אלא שיהי' כל אחד שקול כנגד ששים רבוא, וכמ"ש הרה"ק מלובלין זי"ע.

ונראה הכונה בזה, דהנה כשם שיש ששים רבוא אותיות לתורה, כך יש ששים רבוא נפשות בישראל, וכל או"א מיישראל, הוא כנגד אחת אחת בתורה. וכשם שאם חסר אות אחת מן התורה, הס"ת כולו פסול, כך כל יהודי ויהודי נותן כח ועזו לכל ששים רבוא נשמות ישראל. נמצא שהוא שקול כנגד כל הששים רבוא, כי כשחסר כוחו של אותו יהודי, חסר בכל הקומה שלימה.

ויש בזה חיזוק עצום לכאו"א, כי ישראל נמשלו לאותיות התורה. וכשם שאין שולט כליון בתורה, וגם בעת הגלות "אין לנו שיוור רק התורה הזאת". כך אין שולט כליון בישראל. וכשם שכל אות ואת שבתורה אי

ערכי נחל

אמרים ערכים ממאורי החסידות

רחבה עליו ויש לו התפשטות הדעת, יכול להמציא דיבורים, השוים לכל אחד ואחד לפי ערכו ותבונתו, יכול להמציא מרגוע לנפשו, לדרוש כוונת הרב הנוגע לבחינת עבודתו.

מול דברינו בא הרמז בתורה, אלה הדברים אשר דבר משה, ומלת אלה פסל דברים אחרים, והיינו לשלול הנבער מדעת קונו, ועם כל זה נפשו חפצה ליהנות ממנו עצה ותורה ומוסר, בלא אכזבה לפסול את דבריו, שאין בהם ממש ותועלתו מעט כמבואר, כי אם אלה הם הדברים הנאמרים באמת המשמחים אלקים ואנשים, אשר דבר משה, ככחו אז כחו עתה, מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה, זה לך האות שדבורים היוצאים מהלב נכנסים בלב כל ישראל, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, כל אחד ואחד ממציא מרגוע לנפשו, הנהגה והדרכה בעבודת הבורא, ושולם יעשה אל עמו ואל חסידיו, כולם שוים לטובה, סרים למשמעתו ליהנות עצה, להתנהג על פי דבריו, מסתמא אמת ייגה חכו, וראוי לאומרו, ואז טוב לו בזה ובבא, אמן;

כל ישראל ערכים זה לזה, וכשאחד חוטא ח"ו הוא מזיק לחבירו

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (דברים א, א). ע"ל דגם זה מהתוכחה, דלכאורא יאמר האדם מאי איכפת ליה לחבריה אם אהיה רשע ח"ו, אמנם מבואר בזה"ק, דהעוה"ז הוא כמו הספינה על הים, שיש עליה כמה אנשים, ואחד נוקב הספינה תחת מקומו, הלא זה מזיק לכל בני הספינה, ולזה אמר, אשר דבר משה אל כל ישראל שתדעו שזה נוגע לכל כלל ישראל.

להיזהר שלא לקטר

א"י אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וגו'. הנראה לרמז בזה דרך התוכחה מי שבא להוכיח את בני"ה צריך להיות נשמר מאד לבל יקטר ח"ו עליהם בדבריו להזכיר עונם רק אחרי ראותו כי נמחק עונם ונתקן ולא נשאר רושם כלל. וזה הרמז אלה הדברים וגו' בעבר הירדן. הירדן יר"ד דין פי' שכבר עברו וחלפו היינין מהם ונמחק העון אזי הוכיח אותם ולא מקודם שהי' אז רושם החטא מנע א"ע מלהוכיחם לבל יהי' עליהם שום קטרג כלל. וז"ש הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשאל עליו חטא. פי' מפני שכבר נמחל:

לדבר לכאו"א לפי דרגתו

ופעם אחד היינו מסובין בבית המגיד זצלה"ה, ונאספה הרבה גוויני אנשים, אקנים עם נערים, ופתח פיו לדבר דברי תורה משל הנזכר במאמרו (פ"ק ס"א, א), מי שהיה לו שתי נשים, אחת ילדה ואחת זקנה, הזקנה מלקטת שחורים, וילדה מלקטת לבנים, ונמצא קרח מכאן ומכאן, כך העניין בדברי תורה, חז"ל נתעוררו (ירושלמי סוטה פ"ח ה"ג), התורה נתנה אש שחורה על גבי אש לבניה, ואש שחורה רומז לדבורי יראה וכדומה, מדברי מוסרים הנוגע לנערים אשר לא עמדו עדיין בסוד ה', וצריכים להפחידם בענייני יראות מרצועה בישא, ואש לבנה רומז לעניני אהבה, ורמזים וסודות התורה הנוגע דייקא לאישים משכילים, להבינם טוב טעם השגת הבורא במושכלות, וכיון שבאין לדרוש פני הרב, הרבה גוויני בני אדם, אלו מושכין ושואלין את הרב מעניני יראות, הכנוני לאש שחורה, ואלו מושכין מעניני אהבות, נמצא קרח מכאן ומכאן, ואין לו פה להשיב כענין, אלא אם כן מי שהוא חכם הכולל, ונפשו

תשעה באב

בהלכות ת"ב יש דברים שנאסרו מדינת דגמ' ויש שנאסרו ממנהג. יש שנאסרו כל היום ויש שנאסרו עד חצות. ונסדר ההלכות לפי סדר היום מליל ת"ב ואילך. וא"א לפרט כל ההלכות כי רבים הם, אלא נביא את היותר שכיחים ומצויים ואינם כ"כ ידועים, כפי שיכיל הגליון. ונביא קודם הלכות ערב ת"ב. וזה החלי בעו"ה.

ערב ת"ב: לימוד: נהגו שלא ללמוד בערב ת"ב מחצות ואילך כי אם בדברים מותרים בת"ב (הפ"א סי' תקנ"ג ס"א). והטעם לאיסור מחצות שונה משאר עיניים לפי שכל מה שלומד מחצות ואילך עדיין מהרהר וחושב בלילה ונמצא שנכנס לט"ב כשהוא שמח (הגהות חת"ס על השו"ע שם). המיקל יש לו ע"מ לסמוך. ומי שמרגיש בעצמו שיוכל לדחוק מללמוד דברים המותרים ולא ימעט מפני זה בלימודו, קודש יאמר לו (בה"ל שם ד"ה ולכן, ולסאורה לפי הטעם הנ"ל אף המיקל יש למעט בלימוד העיון והפלפול).

סעודה המפסקת: חיובו: מצווה לאכול סעודה המפסקת כמובא בירושלמי (הובא במ"ב תקנ"ב ס"א) ואומר זה סעודת ט"ב, ואף שאין חיוב לזה מ"מ מנהג ישראל תורה (מקור חיים, ח"י א"ב) ואף מי שאינו צם יש ענין לאכול סעודה זו (שו"ת שבה"ל ח"י ס' פ"ג).

גדרו: סעודה האחרונה הנאכלת לאחר חצות היום קודם התענית (שו"ע שם). **דינים והנהגות בסעודה זו:** המנהג הנפוץ לאכול קודם מנחה סעודה קבועה ומרבין בה קצת במאכל ומשתה ומיני תבשילין ומפסיקין בברכה מ"ז ותפילת מנחה ולפנות ערב נוטלין שוב לסעודה ואוכלין פת חריבה במלח ואין אוכלים בסעודה זו ב' תבשילין. ולפי מנהגינו שאוכלים ביצה קשה טבולה באפר מפני שהוא מאכל אבלים (הפ"א שם ס"ה), שוב אין לאכול תבשיל נוסף. אך אפשר למרוח על הלחם ממרח כל שהוא וכמו"כ תה קפה וכיו"ב אין בכלל תבשיל (שע"ת סי' תקנ"ג). וכן מוצרי חלב וגבינה וחמאה אינם בכלל תבשיל, וכמו"כ שירות וירקות חיים אפי' מכמה מינים.

הישיבה: נוהגים ליישב על הארץ בסעודה זו כדי שתהא הסעודה שפילה. **זימון:** לא יישבו ג' אנשים לאכול ביחד כדי שלא להתחייב בזימון ובדיעבד בכל אופן אין מזמין. **תנאים:** קודם שמברך ברכה מ"ז ראוי להתנות בפה שאינו מקבל עליו עדיין התענית כדי שיוכל לאכול ולשתות עד השקיעה באם ירצה. **בדיעבד:** אם לא גמר בדעתו שמקבל עליו התענית רשאי לאכול ולשתות אך אם גמר בלבו נחלקו הפוסקים (סי' תקנ"ג ס"א מ"ב) ויש להחמיר **זמן התענית:** דיני אבילות ת"ב נוהגים משקיעת החמה ואין צריך להוסיף עליו אך אם קיבל עליו התענית קודם לכן נאסר בכל דיני התענית חוץ מנעילת הסנדל (שו"ע תקנ"ג ס"א).

ליל ת"ב: ישיבה על הקרקע: יושבים לארץ כאבלים. (ע"פ הקבלה ירח בגד שאינו לבוש בו להפסיק בינו לקרקע (שע"ת תקנ"ט). מי שקשה לו לישוב על הארץ יכול לישוב על כסא נמוך ואי"צ לדקדק שיהיה פחות מג"ט אלא העיקר שיהיה ניכר שהוא קטן וסמוך לארץ (הליכ"ש). כשיושבים על הארץ אי"צ לקום מפני רבו, זקן וחכם (הפ"א תקנ"ט) אלא יעשה הידור (תשובה מאת הג. ת"ג ס"ג), ויש שהחמירו (בר"י). י"א דבשעת הקינות ואמירת איכה אע"פ שאין איסור לעמוד, מ"מ מצווה דווקא לישוב על הארץ (תשובות והנהגות). עת שיושבים על הארץ ומתאבלין על החורבן הוא עת רצון גדול, ויכול אדם לזעוק בתפילתו להשי"ת מה שצריך (אמרי פנחס תשס"ו). הנוסעים ברכב או באוטובוס רשאים לישוב, כיון שאין כוונתם לתענוג וכל כיו"ב (ח"א). וי"א דבאוטובוס שאין המקום דחוק נכון לדקדק בו (הליכ"ש).

משכב: ימעט אדם מכבודו והנאתו וישנה משכבו, והכל לפי מה שיהא אדם (הפ"א תקנ"ג). **ציצית:** נכון שלא לפשוט הטלית קטן בלילה, לאפוקי נפשיה מפלוגתא האם טעון ברכה למחרתו (הליכ"ש). **ק"ש שעל המטה:** קורא ק"ש כדרכו מפני שהוא פסוקי דרחמי דרך בקשה (יסושה"ט).

דיני ועניני היום: נפרט עניינים הנוגעים לכל הלילה והיום. **כוונה:** יזכור לכוון לקיים מצוות עשה מדברי נביאים שצוה על התענית ומניעה מרחיצה, נעילת הסנדל וכו' (מ"ב תקמ"ט). **כעס:** יזהר מאוד שלא יבוא ביום זה לכעס וכל דיבורו יהיה בנחת ביותר (מ"ב תקס"ח סק"ג). **דיבור:** ימעט בדיבור בת"ב בכל מה שאפשר (ח"י אדם קל"ה ס"ה). **היסח הדעת:** ראוי לעורר את האדם מאוד מאוד שיהיה מהיחס הדעת מאבילות ח"ו כל יום אפי' רגע אחד (סוה"ע יעו"ש"ט).

אמירת שלום: אין שאילת שלום לחבירו ואפי' לומר 'בוקר טוב' אסור. לשחות כדרך נותני שלום מותר (דברי סופרים). אמירת מזל טוב מותר (מבית לוי), ואפי' ע"י לחיצת יד (הגר"ש א"א). לשאול לחבירו איך אתה מרגיש מותר (אמת ליעקב). א"א לגבאי המכבד בעליות בשחרית ישר כח, אבל במנחה אומרים (הגר"ש). מאמירת 'להתראות' ראוי להימנע, אבל יוכל לומר שזוכה להתראות יחד בביהמ"ק (הליכ"ש).

רחיצה: איסור רחיצה נוהג כל היום, ואפי' להושיט אצבע במים אסור. מותר לרחוץ מלכלוך או איזה מאכל, אך לא יכוון לשם רחיצה (מ"ב תקמ"ט). הטיל מים או עשה צרכיו ואפילו רק נכנס לביה"כ ורוצה להתפלל, נוטל עד סוף קשרי אצבעותיו ואם אינו רוצה להתפלל נחלקו הפוסקים. ע"כ נכון לגעת בברשו במקום המכוסה, דאו לכו"ע מותר לו ליזו ידיו (ערוה"ש). נגע במגעלי או מקומות מכוסים וכיו"ב, נוטל אותן יד שנגע עד קשרי אצבעותיו. כהנים העולים לדוכן, וכן קטנים או חולים שאוכלים, נוטלים ידים לסעודה עד הפרק (שבה"ט).

תלמוד תורה: חיובה: נחלקו הפוסקים, י"א שיש חיוב לימוד התורה בכל רגע ורגע בת"ב (שד"ח, דברי יציר, ר"א) וי"א שאין חיוב, ורק התיירו דברים הרעים (כפה"ת ערוה"ש הלכ"ש).

מה אסור: תנ"ך משנה גמ'. לעניין תהילים נחלקו הפוסקים (מ"ב סק"ג), והמיקל יש לו ע"מ לסמוך. מוסרי חז"ל בלי פסוקים יש להקל, ועם פסוקים ראוי להחמיר בזה. (נחלקו הפוסקים בכונת המאמר - מ"ק א"א). ד' פרשיות שבתפילין המנהג לאומון (שבה"ל ח"ט קל"ג). **מה מותר:** דברים הרעים שבימייה, מדרש איכה, פרק אלו מגלחין, הלכות אבילות, הלכות ת"ב אף של בין המצרים שכבר לא נוגע להשנה. בסיפורי צדיקים יש מתירין (כן נהג חז"ל לענין בסדר הדרות).

מאה ברכות: ביום התענית ע"י הברכות של התפילות מגיעים לתשעים ברכות, וצריך להשלים עוד י' ע"י אשר יצו וברכה"ת. ובשעת הדחק ע"י שמיעת חזרת הש"ץ (מ"ב סמ"ו סק"ח).

מנחה: י"א שיש להקפיד להתפלל מנחה גדולה כדי להקדים מצוות תפילין משום זריזין מקדימין (אבן ישראל). **מוצאי ת"ב:** נפרט כמה הלכות הנוהגים במוצאי ת"ב. **נטי' למעריב:** קודם למעריב נוטלים ג' פעמים לסירוגין.

בשר ויין: במוצאי ת"ב אסורין בבשר ויין כמו בתשעת הימים אך בתבשיל של בשר (כגון ברוך שריד) מותר (בה"ל שם ד"ה שלא). **תספורת וכיבוס:** איסור תספורת וכיבוס נוהג עד למחרת בחצות ואם יש צורך אפשר להקל בתספורת מהבוקר (שע"ת תקנ"ח ס"א קיצושו"ע סי' קנז). להסתפר לכבוד שבת ולכבד שבת מותר אף בלילה, וכמו"כ היוצא לדרך וממורה (ש"כ פמ"ב הערה ט"ז), אך אין ללבוש בגדים מכובסים קודם חצות (ש"כ ש"ס).

קידוש לבנה: נוהגים לקדש הלבנה במוצאי ת"ב ולתחילה יטעום מקודם כדי שיאמרנו כשהוא מבושם (חיד"א), ואם יצו יפסיד בציבור לא יטעום.

שהחיינו: נוהגים שלא לברך במוצאי ת"ב ולמחרתו ביום עשירי ברכת שהחיינו (התעוררות תשובה ח"ג סכ"א). ויצויין לא"א מבוטשאטש שהיה יחד עם הרה"ק הקדושת לוי וחבריו במוצאי ת"ב, והביאו לו פירי וביורן שהחיינו, ונסעו אח"כ לרחוץ בנהר לפני קידוש לבנה. ויעו"ש עוד.

קידוש בנביע עם חור

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א
מעשה שהיה בליל שבת, באחד שעשה קידוש, והרגיש שידייו נרטבות מהיין יותר מכל שבוע, כשגמר את הקידוש שתה את היין, וקודם שהלך ליטול ידי, בדק את הגביע, ואכן מצא שיש שם חור קטן שאינו נראה, ומטפטיף טיף אחר טיף, וגם בבדיקה ראה שנכנס מים לגביע דרך החור. נשאלת השאלה, האם יצא ידי חובת קידוש בגביע זה, או שצריך לחזור ולקדש.

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: כשאנשים סייעו בעדו לגמור יחדיו מסכת, האם זה נחשב לסיום ואפשר לאכול בשר ויין בתשעת הימים?
תשובה: בשו"ת נחלה ישראל (סימן י טו) הובא דבריו בשדי חמד (כללים, מערכת מ. קצנז) כתב, ראיתי המנהג אצל כמה צדיקי הדור ואחריהם ינהג כל בית ישראל לעשות חבורת ש"ס, שכל אחד ואחד לומד מסכת אחת, ואחר עושים כולם בכל שנה או פעמיים בשנה, סיום על הש"ס, שנחשב כאילו כל אחד גמר את כל הש"ס, והטעם שאמרינן במסכת שבת (דף צב ע"ב) שנים שעושים מלאכה בשבת, אם זה אינו יכול וזה אינו יכול, שניהם חייבים, שנחשב כאילו שניהם עשאו ביחד, וכיון שאי אפשר לגמור בזמן קצר כזה, ועשו חבורה ביחד ומקשרים עצמם זה בזה, שורת הדין מחייב להיות נקרא על שם כל אחד ואחד כל הלימוד, וכמו שכתובים ספר תורה בשותפות, כיון שכל אחד אינו יכול לקנות ספר תורה בעצמו, נחשב כאילו כל אחד כתב ספר תורה שלם.

וכעין זה כתב בנפש לחיה (סימן תקנ"א) והוסיף עוד ראייה, שכתב הרמב"ם (מקו ממון פ"ו ה"ה) שור של שני שוחפים שהרג כל אחד מהם משלם כופר שלם, שכל אחד מהם צריך כפרה גמורה, א"כ ל"ש במדה טובה שנחשב לכל אחד כאלו השלים התורה, והוסיף שאמרו לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום, כי על ידי השלום יש להם התחברות ועי"ז נחשב כאילו כל אחד גמר כל הש"ס ועתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שפרקי גמרא שסדרו רבינא ורב אשי הן ש"י פרקים, וכל אחד מהמשתתפים נחשב לו לצדקה כאלו גמר בעצמו כל הש"י פרקים.

אמנם כל דבריהם אמורים לגבי גודל השכר של המסיים בשותפות, שנחשב כאילו למדו יחד, אבל עדיין אין ראייה להתיר לאכול בשר ויין בתשעת הימים, כי עיקר הסיום הוא השמחה הגדולה שגמר ללמוד מסכת שלימה וכמו שכתב **ב"מ של שלמה** (ב"ק סוף פרק ז) שאמרינן במסכת שבת (דף ק"ח ע"ב) אמר אביי, תיתי לך, דכי חזינא צורבא מדרבנך דשלים מסכתא. עבידתא יומא טבא ארבע. נכאן נהגו כל ישראל לסיים בשמעתא, וליתן שבח והודיה למקום, ולפרסם אותה שמחה, שזכה לך, שעושינן סעודה בעת שמסיימין. וראיה ממסכת תענית (דף ל ע"ב) לא היו ימים טובים לישראל כיו"כ וט"ו באב. ומסיק בגמרא, שהשמחה בט"ו באב יום שפוסקים בו מלכרות עצים למערכה בו, ופירוש, לפי שפסקו אותו היום להשלים מצוה גדולה היו שמחים, ונחשב להם ליו"ט, וא"כ השלמת הספר אין לך מצוה גדולה מזו. ובפרט היא שדעתו להתחיל אחר כך ספר אחר. וכן כתב הר"ן, שמהא שמעינן, שמנהג ישראל לשמוח ולעשות יום טוב בהשלמת המצוה. [היה מקום להביא ראה מכריית עצי המערכה ששם עשו את המצוה בשותפות, ואע"פ כן עשו שמחה, אבל יש לדחות כי שם זה צורת המצוה לעשותה בשותפות, אבל בלימוד העיקר שכל אחד ילמד].

הרי שהשמחה בסיום שאדם למד מסכת שלימה וסיימה, ועומד להתחיל עוד מסכת, אבל אם לומד בשותפות, שכרו גדול מאד, אבל אין זה שמחה מספקת כדי לאכול בשר בשותפות הימים.

ובשו"ת קנין תורה (ח"ה סימן טז) כתב שגם במסכת שלמדו בשותפות אפשר לעשות סיום מסכת, אולם בהערות (מהרב וואלנברג, סוף הספר) דחה דבריו, כי בית המקדש שנבנה ע"י כולם [שעשו סעודה לגמרה של מצוה, וזה אחד הראיות לסעודת סיום] או ס"ת הנתב ע"י כולם, זו מצוה אחת שנועשית בשותפות, משא"כ כשלומים מסכת אחת, לכל אחד יש רק את הדפים שלמד, ואין זה דומה לסיום הש"ס שבו דבר הפוסקים ששם כל אחד למד מסכת שלימה. **ומסתבר** שקשה להתייר באופן זה, לאכול בשר ולשתות יין בתשעת הימים.

להתענג כשהשכינה בצער!?

"ר' מיכלה!?! העוברים והשבים משכו בכתפיהם במבוכה וכפרו ידיהם. "אין לנו מושג. לא גדולה העיירה, ואם יש כאן אדם כזה כולם אמורים להכיר אותו, אולי טעית ולא הגעת לעיירה הנכונה. אתה בטוח שנסלחת לזלאטשוב!?!..."

ר' טודרוס מחשובי החסידים הבאים המסתופפים בצילו של אור שבעת הימים מן הבעש"ט הקדוש זי"ע, עמד בקודש לפני רבו וביקש את ברכת הדרך לפני נסיעתו לאחד מהעיירות הפזורות ברחבי פולין להביא טרף לביתו.

הבעש"ט הרים את עיניו הק' מהפיתקא ונענה ואמר, "אם אתה עובר ליד העיירה זלאטשוב, אשמח אם תעקם את הדרך ותינסך לשם, ותמסור פריסת שלום בשמי לתלמידי החביב ר' מיכלה. האם תוכל למלא את בקשתי?" שאל הצדיק בצייפיה. "בוודאי", השיב ר' טודרוס ורטט עבר בגופו כבוקר. "במה זכיתי - הררה בליבו - "להיות שליחו של רבינו הק' למסור פריסת שלום לתלמידו, שליחו של אדם כמותו" הסתחרר ראשו, "מי יודע איזה תיקונים ועניינים טמירים מתרחשים ע"י שליחת פריסת שלום זו ע"י קדושי עליון אל?" - הוא טווה את מחשבותיו בעורו משפיל עיניו בהתרגשות.

הדרך חלפה ביעף, ועד מהרה עמד ר' טודרוס בשערי זלאטשוב, ומיד פנה לחקור את העוברים ושבים מי מכיר את ר' מיכלה, שהבעש"ט שלח לו פריסת שלום. אך אף אחד לא ידע מי זה ר' מיכלה, אנשים טובי לב שלחו אותו לגעזיל, "הוא יודע הכל" - הם הסבירו, "אם הוא ידע מה טוב, ואם לא תהא בטוח שטעות הייתה זאת ואין כל אחד בעיירה בשם זה".

"ר' מיכלה!?! - געציל גירד את סנטרו שמחופה היה למחצה בזקן אדמוני מדובלל, "ר' מיכלה, ר' מיכלה" - הוא הררה לעצמו בקול. "אתה בטוח שהבעש"ט אמר לך על העיירה זאלטש... צַמְה! - געציל קפץ ממקומו חיק של הבנה ניצת בעינו. "מיכלה! ר' מיכלה!?! פה כולם קורים לו מיכלה, לכן לא הבינו למי כוונתך".

"יש כאן אחד כזה, עני ואביון מגודל, הוא מתגורר בבית מט ליפול בסוף העיירה, הוא איש צדיק ותמים דרך שישב כל היום והוהג בתורה מתוך הדחק, אך אף אחד לא קורא לו ר' מיכלה... אחת ר' מיכלה" - געציל נהנה מההגדרה החדשה ששמעו על עתה.

"תשמע" - עצה אותו געציל לפני שר' טודרוס נפנה לדרכו, "אם כבר פגשתי אותך, אתן לך עצה טובה. מיכלה אהה... סליחה ר' מיכלה" - הוא תיקן בחיון שובב, "כאשר הוא יושב ולומד אי אפשר להפריעו, הוא פשוט לא שומע. תוכל לצרוב באוזניו ולהכות בתוף והוא לא יזעזע מספרו. יש רק דבר אחד שיוכל להפריע מלימודו" - הוא הנמיך את קולו כממתק סוד.

"ר' מיכלה הוא בעל חסד גדול עד מאד, ליבו רחב כאלום למרות ביתו הצר כפרוזדור, והוא רחום וחונן בצורה מופלגת. אם תגיד באוזניו או אפילו תלחוש שאתה רעב, באותו רגע הוא יתנעו מספרו וירוך לחפש דבר מה להשביע את נפש הרעב. יישר כח" הפטיר געציל אחר לחיצת היד הנוגשת של ר' טודרוס שהותירה בידו דבר מה נוקשה ועגול - מטבע הגונה כשכר על עזרתו.

---איי איי איי... אמר ר' חייא בר אבא... יגון הגמרא המתוק, המהול בפרצי צחוק מתוקים של זאטוטים קטנים,

השכנה, החתן כליל המעלות ומוכתר בכל מידה נכונה, לוחם עז ותקיף אשר ניהל מלחמות בגבורה, והכל נענו ואמרו כי אכן אין שידוך הגון וראוי מזה. והחלו להתכונן לחתונה הגדולה שתיערך בעוד חודשים מספר.

"מה קרה!?! שירבב זרח את ראשו מחלון המרכבה כאשר ראה המון עגלות באות מולו מפתח עיר הבירה. "החתונה נגמרה!?!"

זרח אף הוא ככל נתיני מלכות המלך קיבל הזמנה לחתונה הגדולה. הוא התכונן בהתרגשות קנה לעצמו מלבוש חדש, ולא הפסיק לתאר במחשבתו את המעדנים והמאכלים היקרים אשר יוגשו בחתונה ופיו נטף ריה. מעשה שטן הצליח האופן נשברה ברכו, והוא איהר לחתונה, אך התנחם בליבו שעדיין עיקר הסעודה לפניו. אך עתה לא הבין מה קרה בראותו שיירת עגלות יוצאות לקראתו מהעיר.

"נורא ואיום" - ספקו הבאים כפם לעומתו, "אסון מחריד, הכלה התמוטטה ונפטרה באמצע החתונה. השמחה נהפכה לתוגה. המלך יושב וממרר בכי על ביתו היחידה אשר איננה. החתונה הופסקה וכל הנוכחים התפזרו".

"או ווי" - ספק זרח את כפיו בצער, "איזה טרגדיה. אבל תגידו לי" הוא שאל בעירנות, "את הסעודה גמרו לחלק, או שנשאר עדיין ממעדני שולחן המלך?" "לא שמעתי!" שואלים הבאים לפומתו בתמיהון ומסבבים את אצבעותיהם אל רקתם, "הכלה נפטרה! החתונה התבטלה! הבנת?"

זרח עקף את שיירת העגלות והגיע עד מהרה לארמון המלוכה. הוא מצא עדיין את אחרון האורחים יוצא, ואת המשרתים מפנים מהשולחן בעודם מתייפחים על השבר הנורא אשר פקד את בית המלוכה. זרח התיישב במקומו ודרש מהמשרתים להביא לו לאכול ממעדני החתונה. "אני לא יודע, אני הטרחתי את עצמי מפאתי המדינה בדרך ארוכה עד לכאן, הבטיחו לי בשר ודגים וברבורים אבוסיים, אני מבין שהחתונה התבטלה, אך אני לא אמור להפסיד מזה ולחזור לביתי רעב ומאוכזב. אני דורש שייגשו לי את כל המטעמים שהכינו לחתונה!"

המשרתים הביטו אליו כעל מוכה ירח, וללא התערבות ראש המשרתים היו חובטים בו במרדה הטבחים אחת ואחת וזורקים אותו החוצה כאבן שאין לו הופכים. "השתגעתי" - פנה אליו ראש המשרתים, "המלך יושב שבעה על בתו היחידה ואתה מבקש אווז צלוי? אין טיפת בושא בלבך!?!". אך זרח עצם את עיניו בבזו ואמר, "איני לא יודע מכלום. הבטיחו לי זה מה שצריכים להביא לי".

השמועה על האדם החצוף וההזוי הגיעה עד המלך, והמלך הרחום פסק: "הוא צודק! צריך לתת לו מכל טוב ככל שיבקש. הוא הטריח את עצמו, וצריך לגמול לו כל כך". המשרתים משכו בכתפיהם בחוסר אונים ופנו למלאות את ציווי המלך. הסירים חזרו לתנוה, והבית התמלא שוב בניחווחות. זרח ישב ובלס ברעבתנות, והמשרתים הגישו לו ומשטמה בעיניהם על אכזריותו ואוטם ליבו של האיש ההזוי ששם ליבו לצער המלך.

"כך השי"ת בעצמו" - סיים ר' מיכלה את דבריו, "היה לו בת יחידה, נכסת ישראל כלה קרואה בנעימה. אך החתונה התבטלה, כלל ישראל יצאו לגלות, ושכינה הק' גלתה עמהם, הקב"ה יושב ובוכה על בניו כי אינם, אי אפשר בכלל לתאר את צער השכינה".

"בוודאי, הקב"ה הוא טוב ומטיב, ורוצה שיהיה לבניו רחומי כל טוב אף בשנות גלותם". אך איך אוכל אני להיות כמותו אכזר שמבקש לו את תנוגותיו בשעה שהמלך מבכה על בחו. איך יערב לי אכול ושתו כאשר אני רואה בצער השכינה.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגליון

<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ר' יעקב ריבל שליט"א לרגל אירוסין נכדו הבה"ח כמר דוד נ"י למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיהא הבניין עדי עד ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ר' יהושע קליין שליט"א לרגל הולדת בנו למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ר' אברהם ניסן ריבל שליט"א לרגל אירוסין בנו הבה"ח כמר דוד נ"י למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיהא הבניין עדי עד ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ח ג' ר' חיים בעק שליט"א לרגל אירוסין בנו הבה"ח כמר יצחק נ"י למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיהא הבניין עדי עד ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>
--	--	---	--

הגליון נדפס בחסות **דפוס שווה** לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999